

א וטו"ע ח"מ סימן ט'
סעף 17:
צב ב מ"י פ"ה ה"ג
שלחן ושופתן
הלכה ט סמנ עשין פה
ולחין קנז טו"ע ח"מ
סי קטו סעף ח וסעף
[ח]:
צב ג מ"י פ"ה מהלכות
מלוה וזה הלכה טו'
קמג לחין קנז טו"ע ח"ד
סי קטו סעף ח וסעף
[ג]:
צב ד מ"י פ"ה הל' ט'
קמג ט טו"ע ח"ד
סי קט סעף יג:
צב ה ד מ"י פ"ה טו"ע
ש"ע ט סעף טו:
צב ז מ"י פ"ה מהלכות
שופתין הלכה ג סמנ
עשין טז:
צב ח מ"י פ"ה הלכה א
[וה' ד] סמנ טט
טו"ע ח"ד סי קטו סעף
גג:
צב ט י ב מ"י פ"ו
מהלכות מלוה וזה
הלכה ט סמנ לחין קנז
טו"ע ח"ד סי קטו
סעף ה:
צב י מ"י פ"ה הלכה
יג סמנ טט טו"ע
טט סעף ד:
ק מ מ"י פ"ה הלכה יא
טו"ע טט סעף ג:

כ"י האי גוונא ודאי צריך לארדועיה. משמע דוקא הכא לפי שהיה לו פתחון פה לחשדו קאמר לרביך לארדועיה משום והיימס נקיים מה' ומישראל (ב) אבל בעלמא לא והא דאמר בסוף זה בורה (סנהדרין דף לא: וס' ד"ה ואס) אומרו ודן בעירו ואס אמר (ו) כתבנוי מלחיה טעם דנמוי כותבין ונמויין לו אר"ת מכת מהי' הוה דהכא דוקא התם דלא רצה לדון אלף על ידי כפייה אבל אס מדעתו דנו אומרו אין כותבין ונמויין לו [א] ו"מ דהכא כל כ"ה"ג רביך לארדועיה דלא איירי הודעה מלחיה טעם חייבו אלף היה משיבו כל כ"ה"ג היה לך להודיעו כשחלקת ולא היה לך לחלוק שלא מדעתו:

אוגר וזוה בפשיטי. מקבל היה עליו אחריות [ב] אונסין להכי ס"ד דש"י: **ברא** הרדא בעיניה וידיע פחתיה. ועוד שניכר פגמו שהוא נפגס אס יתקלקל מחמת מלאכה זויו לא הרע בעיניהו שהרי מוליאן ולפיכך אחריותו עליו ושכרן רבית אע"פ שאמר בלשון שכירות ועוד אי נמי מהדר להו בעיניהו לא ידע פחתיהו נמאל שכרן פגמו והוי רבית קך פ"י בקונטרס הקשה לפירושו דא"כ היה אסור להשכיר לחבירו קטלא וכוס של זהב וטבעת דלא ידע פחתיהו כדמתן בפרק הנהנה (מעילה דף י"ח.) ושאיין צו פגס כיון שנהנה מעל כיצד קטלא צלוהיה וטבעת צדה ושפתיה ככוס של זהב כיון שנהנה מעל ועוד דנהדיל תניא בתוספתא (פ"ד) משכיר אדם מעותיו אלל שולחני להמלכות צהן ולהתלמד צהן וריבין' לא גרס וידע פחתיה ונראה דגרס ליה וה"פ מרס אינה מלוה כי לא ניתנה להוצאה ולהחזיר אחרת אלף רביך להחזיר בעיניה והשכר אינו שכר מלוה אי נמי היה נותן המרס להוציא ולעשות הימנו כל חפלו ושלס אחרת אע"פ מותר ליעול שכר ואין ללמוד היתר משם לאוגריי וזו דבמרא ששכירות אינה בעבור הלוואה שיש לו רשות להוציאה אלל נותן השכירות עבור הפחת שפחתה על ידי מלאכה אס יחזיר השוכר בעיניה אבל זויו דרב חמא היה מלוה וללוקח הוצאה השכירס לו ולא בשביל קבלת שום פחת מעות

מוסף רש"י
שמוין עגל עם אמו. דליכא טרחא לאסוקי ולעילוי לפי שנמשך אחר אמו ונכל עמל ומזון. כי אמו עשה ואולתה ויעיל

אי פגרא לא אגרא °שתיק רב אמר רב ששת מ"ט °שתיק רב לא שמויעא ליה הא דתניא אע"פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל מ"ישראל אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרים אבל אמרו °השם פרה לחבירו ואמר לו הרי פרתך עשויה עלי בשלשים דינר ואני אעלה לך סלע כחדש מותר לפי שאתך עשאה דמים ולא עשאה אמר רב ששת לא עשאה דמים מחיים אלא לאחר מיתה אמר רב פפא °הלכתא אגרא ופגרא

הוליק כספינה ויעלה לו על דמי שכירותו כיון דלא בגופה דחנות וספינה קא מפיק להו להך זויו להשכיח חנות או הספינה אין תוספת השכר בשביל חנות וספינה אלל בשביל שכר מעות: **ללור בה זורות.** שיוציא מעות הללו ללור צו זורות שמהא נאה והכל רצין לתוכה לקנות ולאכול שם: **אסקריא.** יולין ושאר כלי הספינה כגון מוכן: **ספינתא אמר רב אגרא ופגרא.** מותר להשכירה ע"מ שאס מיסכר ישלס אותה השוכר: **אי אגרא לא פגרא.** כיון דטוטל שכר אין לו לתבוע דמי שכירתה: **ואי פגרא לא אגרא.** מאחר שמהא דמים שאס מיסכר יש לה דמים הו"ל ליה מלוה גביה והו"ל שכרה רבית: **אין מקבלין ללור ברזל.** עסקא שאלס מקבל מחבירו ומקבל אחריות שאס מתו ממנו לו ואס אצדו אצדו לו והשכר יחלוקו והיינו ללור כחל שקשה כחל שקיים אלל בעליו ואינו פוחת אללס. ונראה לי שרוב המקבלים כך היו והו"ל נקבל צהמה דקה להכי קרי להו ללור: **הרי פרתך עשויה עלי בל דינר.** אס לא אשיבנה לך: **ואני אעלה לך.** בשכר שאחרת צה סלע כחדש: **מותר.** ואין זה רבית כדמפרש לפי שלא עשאה דמים מחיים אלא עשאה דמים יחלו פרות בשוק ויעמדו דמיה על עשרים לא ישלס אלל לאחר' מיתה שאס מיסכר או אס מיסכר. אלמא כל כמה דלא קביל עליה זולא לאו מלוה היא גביה וגבי ספינה נמי לא קביל עליה זולא:

עבי וסקולי. יש זווי שמסקלס קל וזורתס יולתס צהולאה והורגלו צה וטובים צהולאה יותר מלורה אחרת של זווי שמסקלן יתר ואומן שמסקלן יתר חביצין למי ששוקל כסף מנה או פרס במאזנים הלך טבי וטבי אי נמי תקולי ומקולי כמאן דפליגי דמי דאלו שהינט טובים כאלו שנטל: **אבל שקל טבי ושקל מקולי.** אי נמי שקל מקולי ושקל טבי לא: **מוגר זווי כפשיטא ליומא.** בלשון שכירות ולא בלשון הלוואה. הנני משכיר לך זויו היום כפשוטו דהיינו זו מדינה דהיינו שמינית שצנור: **כלו זווי דרב חמא.** ירדו לטימיון כדלמרינן לקמן (דף ע"א.) שהמלוין צרביט נכסיהן מתמוטטין: **מ"ש ממרא.** פשוטי"ר בלע"ז. הלל רשאי אני להשכיר את כלי: **הדרא כשינא.** אותו כלי חוזר בעצמו בעין ואינו הלוואה אללו דנמיס ואין אחריותו עליו אס נאנס או נשכר מחמת מלאכה הלך אין שכרו רבית: **וידע פחטיה.** ועוד שניכר פגמו שהוא נפגס ומתקלקל מחמת מלאכה: **זויו לא הדרי כשינייהו.** שהרי מוליאס ולפיכך אחריותו עליו ושכרו רבית אע"ג דאמר בלשון שכירות. ועוד אי נמי אהדר ליה כשינייהו לא ידע פחתיה נמאל שכרו חנס צרביט: **אוגנא דקירא.** חלות הנמכות ככלים קטנים עגולים כלגנות: **מקיראי.** תגרי שעוה: **בתני' שמיין פרה.** גדולה ותמור גדול שראוין למלאכה ומלאכתם כולה של מקבל: **למחנה.** לחוק שבת שישיבחו דנמיס וצוללדות לחלוק אס הוולדות מיד. כשחנה (ט) שנת חלוקתן כדלמין לעיל) בדקה שלשים ובגסה חמשים יוס: **שמיין עגל טס אמו.** ואין רביך ליתן שכר עמל ומזון לעגל אלף לאס: **מפריין על שדו.** לשון פרה ורצה ונגמ' מפרש כילד מפרין. ולי נראה מפרין צווי"ן לשון מרחיב ומגדיל כמו (זכריה ג) פרוות משך ירושלים וכן מליניו בנדה (דף ד') לא הכלל שפריין על מדותיו וכן יסר דיניו משולס °צפפיו חכמי מדות מפרייס: **גב' טן לי מחסיס ויו.** הלויניו מחסיס זויו ואוליאס בשדה לזבל (י) לקצור ולרוע ולחרוש: **ואפרנסנה.** (א) כל זכרה כל דבר קרוי פרנסה: **ואני אעלה.** בחכירותיה שניס עשר כורין של חנות לשנה ואחזיר מעותיך: **מוסר.** ואין זו רבית שכר מעות אלף שחוכר ממנו שדה משבחת ומעלה לו בחכירות שדה טובה יותר משדה רעה מחסיס זויו ושני כורים שמיין: **אבל לא מפריין לא על שכר חנות ולא על שכר ספינה.** שאס שכר ממנו חנות או ספינה אסור ללוות הימנו מעות לקנות פירות ולמכור בחנות או פרקמטיא

כ"ה"ג. יודאי צריך לארדועיה זויו מי שקיל טבי ושיביק חסרי (אמר ליה לא אמר ליה) המרא כולי עלמא ידעי דאיכא דבסום ואיכא דלא בסום גופא אמר רב נחמן זויו כמאן דפליגי דמו איני מילי טבי וטבי תקולי ותקולי אבל טבי ותקולי לא רב חמא הוה מוגר זויו כפשיטא (ב) ביומא כלו זויו דרב חמא הוא סבר מאי שניא ממרא יולא היא מרס הרדא בעינא וידע פחתיה זויו לא הררי בעינייהו ולא ידע פחתיה אמר רבא ישרי ליה לאינישו למימר ליה לחבריה הילך ד' זויו ואוזפיה לפלגיא זויו לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה ואמר רבא ישרי ליה לאינישו למימר ליה לחבריה שקיל לך ארבעה זויו וא"ל לפלוגי לאוזפן זויו מ"ט שכר אמירה קא שקיל הכי הא דאבא מר בריה דרב פפא הוה שקיל אוגנא דקירא מקיראי וא"ל לאבוה אוזפניהו זויו אמרו ליה רבנן לרב פפא אכיל בריה דמר רביתא אמר להו כל כי האי רביתא ניכול לא אסרה תורה אלא רבית הבאה מלוה למלוה הכא שכר אמירה קא שקיל ושרי: **בתני' שמיין פרה וחמור וכל דבר שהוא עושה ואוכל למחצה ימקום שנהגו לחלוק את הולדות מיד חולקין מקום שנהגו לגדל יגדילו רבן שמעון בן גמליאל אומר °שמיין עגל רבן אמו וסיה עם אמו ומפרין על שדהו ואינו חושש משום רבית: **גב' תנו רבנן מפרין על שדהו ואינו חושש משום רבית כיצד °השוכר את השדה מחבירו בעשרה כורים חמין לשנה ואומר לו תן לי מאתים זויו ואפרנסנה ואני אעלה לך שנים עשר כורין לשנה מותר °אבל אין מפרין לא על חנות ולא על ספינה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה °פעמים שמפרין על חנות לצדור בה צורה ספינה לעשות לה איסקריא חנות לצדור בה צורתא דצבו בה אינישו והויו אגרא טפי ספינה לעשות לה איסקריא כיון דשפירא איסקריא טפי אגרא טפי ספינתא אמר רב אגרא ופגרא אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב אי אגרא לא פגרא רב אמר רב ששת מ"ט °שתיק רב לא שמויעא ליה צאן מקבלין צאן ברזל מ"ישראל אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרים אבל אמרו °השם פרה לחבירו ואמר לו הרי פרתך עשויה עלי בשלשים דינר ואני אעלה לך סלע כחדש מותר לפי שאתך עשאה דמים ולא עשאה אמר רב ששת לא עשאה דמים מחיים אלא לאחר מיתה אמר רב פפא °הלכתא אגרא ופגרא****

הוליק כספינה ויעלה לו על דמי שכירותו כיון דלא בגופה דחנות וספינה קא מפיק להו להך זויו להשכיח חנות או הספינה אין תוספת השכר בשביל חנות וספינה אלל בשביל שכר מעות: **ללור בה זורות.** שיוציא מעות הללו ללור צו זורות שמהא נאה והכל רצין לתוכה לקנות ולאכול שם: **אסקריא.** יולין ושאר כלי הספינה כגון מוכן: **ספינתא אמר רב אגרא ופגרא.** מותר להשכירה ע"מ שאס מיסכר ישלס אותה השוכר: **אי אגרא לא פגרא.** כיון דטוטל שכר אין לו לתבוע דמי שכירתה: **ואי פגרא לא אגרא.** מאחר שמהא דמים שאס מיסכר יש לה דמים הו"ל ליה מלוה גביה והו"ל שכרה רבית: **אין מקבלין ללור ברזל.** עסקא שאלס מקבל מחבירו ומקבל אחריות שאס מתו ממנו לו ואס אצדו אצדו לו והשכר יחלוקו והיינו ללור כחל שקשה כחל שקיים אלל בעליו ואינו פוחת אללס. ונראה לי שרוב המקבלים כך היו והו"ל נקבל צהמה דקה להכי קרי להו ללור: **הרי פרתך עשויה עלי בל דינר.** אס לא אשיבנה לך: **ואני אעלה לך.** בשכר שאחרת צה סלע כחדש: **מותר.** ואין זה רבית כדמפרש לפי שלא עשאה דמים מחיים אלא עשאה דמים יחלו פרות בשוק ויעמדו דמיה על עשרים לא ישלס אלל לאחר' מיתה שאס מיסכר או אס מיסכר. אלמא כל כמה דלא קביל עליה זולא לאו מלוה היא גביה וגבי ספינה נמי לא קביל עליה זולא:

מוסף רש"י
שמוין עגל עם אמו. דליכא טרחא לאסוקי ולעילוי לפי שנמשך אחר אמו ונכל עמל ומזון. כי אמו עשה ואולתה ויעיל

אי פגרא לא אגרא °שתיק רב אמר רב ששת מ"ט °שתיק רב לא שמויעא ליה הא דתניא אע"פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל מ"ישראל אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרים אבל אמרו °השם פרה לחבירו ואמר לו הרי פרתך עשויה עלי בשלשים דינר ואני אעלה לך סלע כחדש מותר לפי שאתך עשאה דמים ולא עשאה אמר רב ששת לא עשאה דמים מחיים אלא לאחר מיתה אמר רב פפא °הלכתא אגרא ופגרא

הוליק כספינה ויעלה לו על דמי שכירותו כיון דלא בגופה דחנות וספינה קא מפיק להו להך זויו להשכיח חנות או הספינה אין תוספת השכר בשביל חנות וספינה אלל בשביל שכר מעות: **ללור בה זורות.** שיוציא מעות הללו ללור צו זורות שמהא נאה והכל רצין לתוכה לקנות ולאכול שם: **אסקריא.** יולין ושאר כלי הספינה כגון מוכן: **ספינתא אמר רב אגרא ופגרא.** מותר להשכירה ע"מ שאס מיסכר ישלס אותה השוכר: **אי אגרא לא פגרא.** כיון דטוטל שכר אין לו לתבוע דמי שכירתה: **ואי פגרא לא אגרא.** מאחר שמהא דמים שאס מיסכר יש לה דמים הו"ל ליה מלוה גביה והו"ל שכרה רבית: **אין מקבלין ללור ברזל.** עסקא שאלס מקבל מחבירו ומקבל אחריות שאס מתו ממנו לו ואס אצדו אצדו לו והשכר יחלוקו והיינו ללור כחל שקשה כחל שקיים אלל בעליו ואינו פוחת אללס. ונראה לי שרוב המקבלים כך היו והו"ל נקבל צהמה דקה להכי קרי להו ללור: **הרי פרתך עשויה עלי בל דינר.** אס לא אשיבנה לך: **ואני אעלה לך.** בשכר שאחרת צה סלע כחדש: **מותר.** ואין זה רבית כדמפרש לפי שלא עשאה דמים מחיים אלא עשאה דמים יחלו פרות בשוק ויעמדו דמיה על עשרים לא ישלס אלל לאחר' מיתה שאס מיסכר או אס מיסכר. אלמא כל כמה דלא קביל עליה זולא לאו מלוה היא גביה וגבי ספינה נמי לא קביל עליה זולא:

א) במקום ספרים ליתא. רש"י (ט) [לעיל סמ:]. א) [ע"י חזק"י ז"צ סב. ד"ה ומורה, ד] [ע"א]. ב) [בפנינו יוס שני של ספח למנה מדועותיו]. א) [בפריש"י שבי"ק]. א) [אמא לזבל ולנכס ולחרוש]. ב) [ע"א: לא ישלס אלף עשרים: ולאחר.

הגהות הב"ח
א) [ב] ליומא נלו זויו: ב) [ב] רש"י ד"ה לחוק וכו' כשחנה שנת חלוקתן: א) [א] ד"ה ואפתינה השדה כל צרכו של: ב) [ב] חזק"י ד"ה כי וכו' ואס אמר כתבו לי מלחיה טעם:

גליון הש"ס
גמ' שתיק רב. וכן פוסק ה' ע"א ושי"ג:

הגהות הגר"א
[א] חזק"י ד"ה כי וכו' כי וכו' טו"ע ח"ד סי' קטו סעף יג:
[ב] שם ד"ה אוגר סי' אונסין. ז"צ דוקא כה"ג שקבל רק אונסין אלל אס קבל גם אחריות דגינה כו' מותר וכן בכל רבית דרבנן. חרותה דהן. ולא נראה ועמ"ש רבתי בי"ד סי' קטו סעף ג':

לעזי רש"י
פשוטי"ר [פשוטי"ר]. מערה.

הגהות הגר"א
[א] חזק"י ד"ה כי וכו' כי וכו' טו"ע ח"ד סי' קטו סעף יג:
[ב] שם ד"ה אוגר סי' אונסין. ז"צ דוקא כה"ג שקבל רק אונסין אלל אס קבל גם אחריות דגינה כו' מותר וכן בכל רבית דרבנן. חרותה דהן. ולא נראה ועמ"ש רבתי בי"ד סי' קטו סעף ג':

לעזי רש"י
פשוטי"ר [פשוטי"ר]. מערה.

הגהות הגר"א
[א] חזק"י ד"ה כי וכו' כי וכו' טו"ע ח"ד סי' קטו סעף יג:
[ב] שם ד"ה אוגר סי' אונסין. ז"צ דוקא כה"ג שקבל רק אונסין אלל אס קבל גם אחריות דגינה כו' מותר וכן בכל רבית דרבנן. חרותה דהן. ולא נראה ועמ"ש רבתי בי"ד סי' קטו סעף ג':

לעזי רש"י
פשוטי"ר [פשוטי"ר]. מערה.

הגהות הגר"א
[א] חזק"י ד"ה כי וכו' כי וכו' טו"ע ח"ד סי' קטו סעף יג:
[ב] שם ד"ה אוגר סי' אונסין. ז"צ דוקא כה"ג שקבל רק אונסין אלל אס קבל גם אחריות דגינה כו' מותר וכן בכל רבית דרבנן. חרותה דהן. ולא נראה ועמ"ש רבתי בי"ד סי' קטו סעף ג':

(א) [ערכין כג.] (ב) [כז.]
שיחיו.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אהא
והי' דטוען נפקד דייך
שקלמינה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אהא וכו' והא
פצי האי לסיפר לקוח.
עין חולין דף לו ע"א תוס'
ד"ה פליא:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה אהא. התם
היה כו'. י"ב וי"ב ביבמות
שם ד"ה וכן ונכחיות
פ"ה ב' ומילתו הא
דכאן דניב חיישין שמה
הפקדון בעדים וכו' תוס'
למטה ומילתו לפרש דהא
בשמעון כו' [ב] שם
א"י מעיקרא כו'. י"ב וי"ב
תוס' בכחיות שם וביבמות
קט"ו כו'.

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

ע.

עין משפט
נר מצוה

ונגנו בני כופרא. בעלי ספינה קרי בני כופרא לפי שזופתין אותם
בזפת: אגרא כשעת משיכה. ונתנין אותם מיד. ואע"פ שקיבל שכרה
נותן לו פגרא לכשתשבר: אטו במנהגא תליא מילתא. היכי שנקיין
לכו לקבל שכר הוהיל וסופו לקנותה כולה: משום דמסינא סניא.

דמותר דקמתיי שלא עשהא דמיס
מחיס אלף לאחר מיתה נהוג מנהגא:
ה"ג משום דמהניסא סניא מנהגא:
כפר שנקיייהו. אחר אציהן לבית
הקברות: גופא דעובדא. שראית את
מר שמואל נהוג כן שהעדת זאת בשמו
הא ודאי פשיטא דלא שמעתא איתמר
הכי צפירוש אלף מכלל שראית אותו
נהוג העדת כן: דהוא דודא. קלחמ
שקורין קלדיר"א: דבני מר עוקבא.
יתומים היו: שקיל ויהיב לה שקיל
ושקיל לה. היה משכירה לאחרים
ושקלה כשהוא מוסרה להם וחסר
ומקבלה במשקל אם חסר נחשטה
משלמין לו דמי חסרונה ויהיב ליה דמי
אגר: פחסא. חסרון נחשטה. ואי
ס"ד אסור להלוותן ברביית אי אגרא
לא פחתא למה נותנין שכר הוהיל
ומקבלין עליהם. השוכרין פחת
נחשטה: בדיקני. ביהומים גדולים
שנחמלא זקנס ואינן קרוים יתומים
שרי: דהא מקבלי עלייהו חוסכא
דנחשטה. פחת דמי הנחשה שנשאר
דמפרש ואילך דכל מה דמיקלי נחשט
צלי דמיה אע"פ שמשלמין את חוסר
המשקל פי פחת בנחשת הנותר בו
הנשקל צבור וכל נחשת שרוף דמיו
פחותים: קרוב לשכר. בשיהו יתומים
נטילין חלק בשכר ואין נטילין חלק
בהפסד אבל רבית ממש לא אלף מה
שישתכרו מעמיהם יחולקו. ואע"ג
דביקוני אסור לאו רבית ממש הוא
אלף חלק רבית הוא ומדרבנין וביטמי
לא גזור שלא יכלו מעמיהם להאכילם
פרוטה אחר פרוטה: ויהיבין להו
זוזא וזוזא. לסעודה אכילתם: דהבא
פריכא. גרוטאות של זכב דודאי שלו
סרי ואינן פקדון דלא בעדי אינשי
דמפקדי דהבא פריכא בפקדון וכיון
דעשיר הוא ויש לו לגבות ממנו אם
יאצרו מעמיו יהיבין להו נהליה קרוב
לשכר ורחוק להפסד: דמשפשו ניכסיה.
שנכסיו שקטיו אללו ואין ערעור על

מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית. הי"מ למיפקר מיפקר
ליה משום ליה דקעצב צלל תשיך (דברים כג) אלף דעדיפא
פרין א"י קסבר דלא מחייב ליה משום לא תשיך אלף כשגם
המלוה מזהיר: דקא מקבלי עייהו חוסכא דנחשטא. משמע

אע"ג דקא מקבל נותן עליה זולא
על המקבל אף על גב דאחריות לא
הוה אלף משעת שצירה אלף דוקא
משום פחת דחוסכא דנחשטא שרי
ליקח שכר והא דשרי לעיל (דף סט):
נמי כספינא אגרא ופגרא היינו משום
דמקבל עליה קלקול הספינה שמתקלקל
העץ בזמיו דלא משלם למשכיר אלף
מה שהיה משתכרת ומכאן קשה לפי
ריב"ן שפירש לעיל שמומר ליתן
ועסקא למחצית שכר קרוב לשכר
ורחוק להפסד כיון דמקבל נותן
יוקרא וזולא דא"כ למה היה לרין
כאן לקבל חוסכא דנחשטא לא יקבל
אלף זולא ועוד דלמרינן לעיל (דף סח):
ותרי מילתי בהפסד ומילתא בלגרי למה
ליה למיעבד הכי ליקבל עליה הנותן
זולא ולישתרי אפילו יהא כל אחריות
גבי חמרא אי תקפה ברשותך ומסקינן
כיון שמקבל עליה יוקרא וזולא קרוב
לזה ולזה הוא התם שאני דמכר
גמור הוא: אמא מריה ויהיב
סימנא *הא מני האי למימר לקוח הוא
בידי ואי חיישינן דלמא מודה ליה
מקבל דשלו הן א"כ דהבא פריכא נמי
ניחוש שמה מודה ליה וא"כ כיון דאין
בו סימן למה יאמינו לו א"כ בדבר
מסוים נמי ניחוש שמה הגיד לו
ואפילו לא היה אמיד היה נאמן ומר
לקוח הוא בידי דאימור מליאה אשכח
או מתנה נתנו לו והא דלמר בפ' האשה
שלוס (ויבמות קטו: ושם ד"ה וכן) גבי שומעמי
דטוען נפקד (ב) ידיה שקלמנהו
והני אחריוי נינהו ואמרינן התם אימור
איתרמוי איתרמו דמשמע הא לא
שכיח דמרתמי דהוה חשיב סימנא
מעליא והיה נאמן המפקד להוציא מידו
[א] התם היה לו למפקד עדים שהפקד
בחצית במדה זו ועדיין נמלאו כן
בחצית ואפילו לא היו עדים בדבר

על הר נשפה שאו גם ומתרגמינן על
טורא שליוא: בני דינא. בפני צ"ד יש להם כח להפקיר נכסי
המקבל אלל היחומים ולהתנות עמו קרוב לשכר ורחוק להפסד:
מתני'

היה נאמן אי הוה סימנא מעליא כיון שהפסד אינו טוען לקוחין הן בידי
או שלי היו מעולם וניי בימי הגידו לך הסימן אלף מודה שהפקד לו
אלף שאומר כמו שאירע הסימן בשלך כן אירע בשלי ואע"ג דאית ליה
מגו לא היה נאמן דהו מגו במקום עדים ונראה לפרש דהכא חיישינן
גבי ההוא דלפקיד כסא דכספא כי חסא שכיח חסא ולא
דאית אתא מריה ויהיב סימנא אר"י חדא דידעינן ביה בחסא דלא אמיד ועוד דקא היב סימנא משמע אפי' אמיד נמי כיון דיהיב סימנא שקיל ומיהו
קשה כיון דאמיד הוא אמאי לא נטעון ליתמי לקוח הוא והיינו יכולין לומר דלא טענינן להו לקוח אלף בדברים שהיה אציהם משתמש בחייו
אלל דברים שלא היה משתמש בהם דומה הוא שצפקדון הם אללו ומתדרינן בסימנא אלל א"כ לא שצקת חיי לכל בני עשירים שאדם שהיה
רגיל אללס ויודע עניינם ילך ויגיד לאחרים דלא עיילי ונפקי צביתם סימני כסף וזהב שלהם ועוד אכתי קשה דלמה ליה הכא דאית
ליה דהבא פריכא אפילו דבר המסוים נמי אלף שיאמר בפני צ"ד שהוא שלו ונראה לפרש דהכא בשמעתי חיישינן שמה יבאו עדים
שהפקדו צדו חפץ שיש בו סימן זה וכיון שצבית עדים אין להם לצ"ד למנוע מלהראות החפץ לעדים ויכירו אם הוא זה ובהנחה
דהכוחב עיקר טעמא הו משום דלא אמיד וכיון דלא אמיד אין לנו לטעון ליתומים לקוח צד אציהן דמליאה או מתנה מילתא דלא שכיח
הוא ולא טענינן ליתמי אע"ג שאציהן היה נאמן לטעון לקוח היה בידי והכי פירושו חדא דידעינן ביה דלא אמיד וצטעם זה לחודיה
קני ועוד דאפילו אה"ל דלא מהני אמיד לחודיה הא קא יהיב סימנא ויועילו שני הטעמים יחד [ב] א"י מעיקרא לא ר"ל שהיה הטעם
דלא אמיד לחודיה די אלף מתחילה לא נתכוון לומר אלף שצין שניהם ויעילו והא דלמר בקוף פ"ק דכתובות (דף יג:) גבי ארוס
וארוסתו דלמר התם רב יוסף למאי ניחוש לה חדא דקא מודה ועוד האמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג ופרין ובהא כי
לא מודה מי משכר רבן גמליאל התם לא מני למימר שיועילו שני הטעמים דאי טעמא דהא קא מודה לא מהני לחודיה לא מהני
נמי צדדיה דהלכה כרבן גמליאל כיון דלא משכר אלף צבור כשירין אללה והכא כולן פסולין אללה לצד מארוס ולהכי פריך כי לא
מודה פ"י כי לא מהני טעמא דמודה לחודיה מי מהני צדדיה טעמא דהלכה כר"ג כו':

קא א ב מ"י פ"ה מהל'
מלה ולזה הל' יא
סגמ לאין קבז טושי"ע י"ד
ס"י קעו טע"ף ג:
קב ג מ"י שם פ"ה הלכה
ד ופ"ה מהל' נחלות
הלכה א סגמ שם טושי"ע
י"ד ס"י קס טע"ף יח
ועוש"ע ח"מ ס"י רל טע"ף
ח:
קב ד מ"י פ"ה מהל'
מלה הל' ח סגמ
שם:
קב ה מ"י שם פ"ה הל'
ד ופ"ה מהלכות
נחלות הל' א סגמ שם
טושי"ע ח"מ ס"י רל טע"ף
ח:

לענין רש"י
קלדיר"א [להדיר"א].
קמקום גדול.

מוסף רש"י
קרוב לשכר ורחוק
להפסד רשע. דשקל
רבית (וע"ל סד).